

Minister van Infrastructuur en Waterstaat,
de heer M.G.J. Harbers
Postbus 20901
2500 EX DEN HAAG

Uw kenmerk   Ons kenmerk   Datum
-                                      CDS20220177/BWI/IFE   12 juli 2022

Doorkiesnummer   In behandeling bij   E-mail
(088) 227 60 03   Directie

Onderwerp: [aanbieding rapportage examenafname tweede kwartaal 2022](#)

Geachte heer Harbers,

Eind maart 2021 hebben wij het plan van aanpak examenafname ingediend bij uw ministerie. In dit plan zijn de maatregelen opgenomen om de gemiste examen- en toetsmomenten, als gevolg van twee corona-lockdowns in te halen. Door deze lockdowns heeft de dienstverlening van het CBR in 2020 en 2021 in totaal ruim vijf maanden stilgelegen. Hierdoor werden bijna 800.000 examens en toetsmomenten gemist.

Conform afspraak sturen wij u bij deze de rapportage over de uitvoering van dit plan. Dit betreft de rapportage tot en met het tweede kwartaal van 2022.

Stand van zaken eind tweede kwartaal 2022: (vrijwel) alle beroepsexamens, rijtosten en theorie-examens binnen kpi

In de kwartaalrapportage is af te lezen dat ultimo juni 2022 vrijwel alle beroepsexamens binnen de kpi (7 weken voor een praktijkexamen en 4 weken voor een theorie-examen) gereserveerd kunnen worden. Daar is actief op gestuurd en dit is gedurende de gehele coronaperiode zo geweest. Ook alle rijtosten kunnen binnen de kpi van 4 weken gereserveerd worden. Bij de theorie-examens voor de particuliere producten zagen we een enorme daling in de reserveringstermijnen in het eerste kwartaal. Tot eind februari was deze gemiddeld 10 weken. Met het vervallen van de 1,5 meter maatregel op 25 februari kon het CBR de capaciteit van de examenzalen weer opschalen en sindsdien kunnen vrijwel alle theorie-examens weer binnen de kpi van 4 weken gereserveerd worden.

Reserveringstermijn praktijkexamens B daalt stap voor stap

Bij de praktijkexamens B zien we dat de reserveringstermijnen langzaam weer dalen nadat deze eind 2021 snel opliepen. Was de reserveringstermijn in december 2021 nog gemiddeld 7,7 weken, in april bereikte deze een piek van bijna 21 weken. Vanaf april zien we dat de reserverings- termijnen weer dalen en eind juni 2022 bedroegen deze gemiddeld circa 16 weken.

Daarbij moet opgemerkt worden dat er grote regionale verschillen zijn waarbij de wachttijden buiten de Randstad gemiddeld 12 weken lager zijn dan in de Randstad. In het plan van aanpak uit maart 2021 was voorzien dat de reserveringstermijnen op konden lopen tot 15-20 weken. In 2021 bleven deze echter nog op een relatief laag niveau.

De oorzaak dat de reserveringstermijnen eind 2021 opliepen is tweeledig. Enerzijds heeft de omikron-variant van het coronavirus in Nederland geleid tot zeer hoge aantallen besmettingen die op hun beurt tot een hoog verzuim hebben geleid. Daarin is het CBR niet alleen. Het verzuimpercentage onder examinatoren liep daardoor op van circa 8% begin oktober naar ruim 12% in het eerste kwartaal 2022.

Anderzijds vormt de krappe arbeidsmarkt een obstakel om de examencapaciteit uit te breiden. In de eerste plaats is het moeilijk om geschikte kandidaten voor de opleiding te werven. De inspanning die gepleegd moet worden om geschikte kandidaten te vinden is vele malen groter dan in een reguliere arbeidsmarkt. Daarnaast zien we een relatief hoge uitval van examinatoren in opleiding. Deels doordat zij uiteindelijk niet aan de opleidingseisen konden voldoen en deels doordat zij gedurende de opleiding er zelf voor kiezen de opleiding niet te continueren bijvoorbeeld omdat zij een aanbod elders krijgen. Het resultaat hiervan is dat er minder nieuwe examinatoren uit de opleiding stromen dan voorzien. Ook hierdoor is de totale beschikbare examencapaciteit kleiner dan was voorzien in het plan van aanpak.

Zowel als het gaat het terugdringen van het verzuim als het werven en opleiden van examinatoren heeft het CBR aanvullende maatregelen genomen die vruchten afwerpen. Het verzuimpercentage daalt langzaam en ligt op dit moment op circa 9,5%. Voor wat betreft het aantrekken en opleiden van nieuwe examinatoren hebben 42 kandidaten de opleiding afgerond en zijn zij inmiddels gestart met het afnemen van examens. Daarnaast zijn er nog 15 kandidaten in opleiding en start er in september een nieuwe klas met 32 examinatoren in opleiding.

Ook de wachttijden bij rij scholen zijn lang

De langere reserveringstermijnen voor de examens houden vrijwel gelijke tred met de wachttijden bij rij scholen. Uit het meest recente onderzoek van het CBR onder rij scholen blijkt dat de gemiddelde wachttijd voordat kandidaten aan de rijopleiding kunnen beginnen 17 weken bedraagt. Daarnaast is de duur van de opleiding gemiddeld langer omdat veel rij scholen een groter aantal kandidaten in portefeuille hebben dan pré-Corona. Aangezien de capaciteit voor het geven van rijlessen nauwelijks is toegenomen wordt per kandidaat minder uren les per week gegeven waardoor de lengte van de opleiding langer wordt.

Vooruitzicht: reserveringstermijn praktijkexamen B blijft stabiel op huidig niveau tijdens de zomer en gaat daarna dalen

De onzekerheid over de ontwikkeling van het coronavirus, het niveau van besmettingen en daarmee de uitval van examinatoren maken dat het moeilijk blijft om harde voorspellingen te doen over de ontwikkeling van de reserveringstermijnen. Daarnaast is ook onduidelijk hoe de markt zich gaat ontwikkelen en wat de economische effecten zijn van de oorlog in Oekraïne. Met een voorbehoud voor de genoemde onzekerheden verwacht het CBR dat het verzuim in de komende maanden verder gaat dalen. Daarnaast zullen er nieuwe examinatoren uit de opleiding gaan stromen. Hierdoor is de voorzichtige verwachting dat de reserveringstermijnen tijdens de zomermaanden stabiel op het huidige niveau zullen blijven en daarna langzaam zullen gaan dalen.

Geen inzet noodmaatregelen

In het plan van aanpak is een aantal noodmaatregelen opgenomen, mochten de reserveringstermijnen op onaanvaardbare niveaus komen. Als grens is een gemiddelde reserveringstermijn voor het eerste B-examen van 14 weken genoemd.

De noodmaatregelen betreffen het tijdelijk niet aanbieden van de tussentijdse toets, het tijdelijk niet aanbieden van het faalangstexamen en het tijdelijk verhogen van de examenleeftijd van 17 naar 18 jaar. In maart van dit jaar werd de grens van 14 weken gepasseerd. Tijdens een overleg met de branchepartijen bleek toen dat er geen draagvlak was voor het inzetten van noodmaatregelen. Na een piek van 21 weken in april zijn de reserveringstermijnen inmiddels weer gedaald tot gemiddeld 16 weken. Met het voorzichtige vooruitzicht dat de reserveringstermijn de rest van het jaar geleidelijk verder zullen gaan dalen, adviseert het CBR u dan ook om nu geen noodmaatregelen in te zetten en bij de volgende kwartaalrapportage te bezien hoe de omstandigheden zich ontwikkelen en of noodmaatregelen alsnog nodig zijn.

Handelingsperspectief kandidaten

Het CBR vindt het van groot belang om kandidaten die het rijbewijs willen halen goed te informeren en te begeleiden. Zeker nu de reserveringstermijnen voor het praktijkexamen langer zijn dan normaal. Het CBR adviseert kandidaten daarom om in goed overleg met de rijsschool tijdig een praktijkexamen te reserveren zodat de langere reserveringstermijn van het praktijkexamen geen bottleneck hoeft te zijn.

Tot slot

Met een voorbehoud voor ontwikkelingen in de externe omgeving, verwacht het CBR dat de piek in de reserveringstermijnen achter ons ligt. Door stap voor stap het verzuim terug te dringen en het aantal examinatoren te vergroten zullen de termijnen langzaam verder gaan dalen. Dit is een blijft een proces van lange adem. Praktijkexamen blijft mensenwerk en 1-0 waardoor het opschalen van de capaciteit maar beperkt mogelijk is.

Mocht u naar aanleiding van de rapportage nog vragen hebben, dan zijn wij uiteraard graag bereid deze te beantwoorden.

Met vriendelijke groet,